

FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID EN
SOCIAAL OVERLEG

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk.

Advies nr. 166 van 22 juni 2012 over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 9 maart 2003 betreffende de beveiliging van liften.

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Op 20 april 2012 werd het Uitvoerend Bureau van de HRPBW door de vertegenwoordiger van de Beleidscel van de Minister van Werk er mondeling van op de hoogte gebracht dat de Minister eerstdaags het OKB (*ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 9 maart 2003 betreffende de beveiliging van liften*) voor advies zou voorleggen.

De leden beslisten tot het oprichten van een CAH.

Bij brief d.d. 7 mei 2012 heeft Mevrouw de Minister het OKB voor advies binnen de twee maanden overgemaakt.

De CAH vergaderde op 15 mei 2012.

Het OKB stelt de verplichte modernisering voor privéliften met 5 jaar uit. Een uitzondering hierop vormt de installatie van een elektronisch veiligheidsgordijn of een kooideur en de positieve vergrendeling van de bordesdeuren met automatische onderbreking van de stroomkring die in 2013 voorzien blijven. De andere maatregelen moeten in 2018 en 2023 uitgevoerd worden, vijf jaar later dan voorzien.

Voor liften op de arbeidsplaats is er geen uitstel meer. De voorziene maatregelen moeten hetzij tegen 2013 of 2018 uitgevoerd worden.

Daarnaast zijn er nog kleine wijzigingen zoals een aanpassing van de risicoanalyse om de 15 jaar in plaats van om de 10 jaar, enkele verduidelijkingen in verband met de toegankelijkheid voor personen met beperkte mobiliteit, aangaande onderhoud en keuringen met een lagere frequentie voor privé-liften en enkele andere tekstuele aanpassingen.

Het Uitvoerend Bureau heeft op 22 juni 2012 beslist het ontwerp van koninklijk besluit voor advies voor te leggen aan de plenaire vergadering van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk op 22 juni 2012.

II. BESPREKING

Voorafgaandelijk

- 1. De Raad wenst te onderstrepen dat de motieven zoals opgenomen in de overwegingen bij het OKB niet stroken met de werkelijkheid en formuleert de volgende opmerkingen:**

- Uit de risicoanalyse kunnen wel alternatieven volgen
- Standaardoplossingen zijn niet altijd de duurste
- Aanpassingen van oude liften met grote risico's (en dus proportioneel met het risico) kosten veel geld
- De eerste reeks maatregelen moeten voor 1 januari 2013 genomen zijn, maar men heeft hier al 2 uitstellen gekregen van telkens 5 jaar
- Optische gordijnen staat wel ter discussie; kooideuren hebben een hoger veiligheidsniveau; voor schachten met traliewerk is er nog altijd geen equivalente oplossing gevonden
- Maatregelen voor personen met beperkte mobiliteit staan al in de regelgeving
- Het argument van rechtszekerheid terwijl men bepaalde maatregelen met 10 jaar vooruitschuift, klopt niet.

2. Verwijzing naar de adviezen 57 van 25 oktober 2002 en 83 van 25 februari 2005

De Raad verwijst naar de twee reeds gegeven adviezen en onderstreept dat de opmerkingen erin vervat nog steeds pertinent zijn en de standpunten ongewijzigd zijn. Hij wenst dan ook te herhalen:

Uit het advies 57

Noot: in het advies was er sprake van privé-liften en ARAB-liften; hieronder worden de termen niet-professionele en professionele liften gebruikt

- *“De sociale partners verwijzen naar het advies van de Raad van State van 31 maart 2002 waarin gesteld wordt dat een dergelijke wetgeving betrekking moet hebben op alle liften (professionele liften als niet-professionele).*
- *De sociale partners steunen alle voorstellen, die tot doel hebben het beveiligingsniveau van liften te verhogen, temeer daar er ruimte is voor nieuwe verbeteringen en dat nieuwe beveiligingstechnieken ten volle moeten worden benut.*
- *De sociale partners zijn bovendien verheugd dat werk wordt gemaakt van de beveiliging van niet-professionele liften, die een sterke achterstand kennen ten opzichte van de professionele liften (gebruikt in arbeidsomstandigheden) en vaak belangrijke veiligheidsrisico's meebrengen.*
- *De sociale partners pleiten voor een zelfde systeem van onderhoud en inspecties zowel voor niet-professionele liften als voor professionele liften.*

De Hoge Raad stelt vast dat in het OKB met deze principes geen rekening wordt gehouden. Er wordt opnieuw een onderscheid gemaakt tussen niet-professionele liften en professionele liften met een verschillend veiligheidsniveau.”

Uit het advies 83

- *“De sociale partners wensen te benadrukken dat de veiligheid van zowel de liftgebruikers als diegenen die inspecties of andere werkzaamheden dienen uit te voeren aan liften primordiaal is. Zij wensen met hun voorstellen geen afbreuk te doen aan het vooropgestelde veiligheidsniveau van liften.*
- *Zij vrezen voor een stilstand indien alle moderniseringswerken worden uitgesteld met 5 jaar. Nadien zal het proces van risicoanalyse en modernisering moeilijk terug op gang komen.”*

De Hoge Raad stelt vast dat in het OKB met deze principes geen rekening wordt gehouden. Er wordt opnieuw een uitstel voorzien van 5 jaar boven het vorige uitstel van 5 jaar. Ze vrezen dat de discussie zich nogmaals zal herhalen aan het einde van deze 5 jaar.

Artikelsgewijze bespreking met de geformuleerde zienswijze ervan uitgaande dat de opsplitsing tussen niet-professionele liften en professionele liften bewaard blijft

Voorafgaande opmerking: In vele gevallen wordt ook verwezen naar het advies van de Commissie voor de Veiligheid van de Consumenten van 26 maart 2012 (CVC).

Art. 1., 9°: Voeg op het einde van de definitie van beheerder ook toe “of de werkgever” (verwijzend naar de welzijnswet).

Art. 1., 16°: Het verschil tussen een lift en een hefplatform moet duidelijk gesteld worden. Men stelt voor het begrip “kooi” toe te voegen (zie zelfde opmerking in advies van de CVC).

Art. 1., 17°: Op sommige plaatsen wordt met privélift eerder het eigendomsbegrip bedoeld en op andere plaatsen wordt eerder het gebruik bedoeld.

In hetzelfde kader stelt de Raad voor om in het OKB 3 soorten liften te omschrijven: nl. privé-liften (enkel gebruikt door 1 gezin), de residentiële liften (gebruikt door meerdere privépersonen) en liften voor professionele doeleinden (bij werkgevers).

Art. 2.12°: De Raad gaat ermee akkoord liften met een snelheid $< 0,15$ m/s uit het OKB te halen op voorwaarde dat de administratie bij de FOD Economie in de nabije toekomst een speciale regelgeving voorziet (zie zelfde opmerking als in advies van de CVC).

Art. 2., laatste lid: De Hoge Raad vindt dat het herkeuren na omvorming van een privélift en het melden van ernstige incidenten en ongevallen ook van toepassing moeten zijn op privé-liften (zie zelfde opmerking als in advies van CVC). De Raad vindt dat een zelfde regime van toepassing moet zijn op alle liften.

Art. 4., §1.: De Hoge Raad vraagt zich af waarom de risicoanalyse enkel in overleg met een preventieadviseur van niveau 1 kan gebeuren. De Hoge Raad vindt dat ook een niveau 2 of zelfs een werknemer met enkel basisvorming voldoende is om bij het overleg betrokken te worden (zie zelfde opmerking als in advies van de CVC). Ook deze personen kennen even goed de bedrijfseigen risico's. Bovendien dient ook de EDPBW betrokken te worden indien de werkgever over te weinig kennis beschikt.

De Hoge Raad kan zich vinden in een termijn van vijftien jaar in plaats van de vroegere termijn van 10 jaar.

Art. 5., §1, lid2: De Raad stelt voor om het verbod op het gebruik van een professionele lift bij ernstige risico's waarbij onmiddellijk onderhoud of herstelling nodig, niet als enige maatregel toe te laten maar ook gelijkwaardige maatregelen toe te laten (de keuze van de alternatieve oplossing valt immers onder de verantwoordelijkheid van de werkgever).

Art. 7. 3° en 4°:

De werknemersvertegenwoordigers vragen om de periode voor het bijhouden van registraties en verslagen te verlengen met 5 jaar tot 15 jaar. Deze periode komt dan overeen met de periode tussen 2 risicoanalyses, die door het OKB ook verlengd wordt tot 15 jaar in plaats van 10 jaar. Het lijkt hen nodig om tijdens de risicoanalyse te beschikken over de volledige historiek van onderhoud en inspecties om zo rekening te kunnen houden met alle problemen, tekortkomingen, enz. die sinds de vorige risicoanalyse werden vastgesteld. Dit zorgt niet voor extra administratieve belasting gezien deze documenten in ieder geval bezorgd worden aan de beheerder van de lift.

De werkgeversvertegenwoordigers vinden het belangrijk om de huidige technische stand van zaken te kennen en niet van die van 15 jaar geleden. Tien jaar (zoals in het huidige KB) is reeds een heel lange periode en ze achten deze periode ruim voldoende om de historiek te kennen. Het meest belangrijke is trouwens het resultaat van de laatste controle. Dit is waar de controle van de lift zal op gericht zijn. Vijftien jaar is voor de werkgeversvertegenwoordigers een overbodige administratieve rompslomp.

Art. 12.: De Hoge Raad vindt dat er momenteel te weinig ernstige incidenten of ongevallen worden gemeld aan de administratieve dienst van de FOD Economie. De bedoeling van het meldingssysteem met database zou niet enkel zijn om statistische gegevens te hebben maar voornamelijk om te leren uit ongevallen. Men zou ook kunnen overwegen om onderhoudsbetrieben of EDTC toe te laten ernstige incidenten te melden indien de beheerder van niet-professionele liften het niet doet.

Art. 14/1. en 14/2.: De Raad vindt het geen goed idee om een onderscheid te maken naargelang het “eigenaarschap” en ook enkele situaties van werknemers gelijk te schakelen met het regime van niet-professionele liften. Ook de veiligheid van onderhoudspersonen moet gegarandeerd kunnen worden.

De Raad vraagt zich onder andere af wie de verantwoordelijkheid zal nemen om het leven van zijn onderhouds- en inspectiewerknemers op spel te zetten bij niet verlichte schachtputten of machinekamers zonder ladders of leuning.

Ook zijn er genoeg andere situaties bekend waar werknemers “niet-professionele liften” kunnen nemen, waar ook een gelijkaardig veiligheidsniveau gewenst is zoals in de sector van de verhuis of bij koerierdiensten die pakjes moeten afgeven in deze locaties.

De Raad vraagt zich af onder welk regime ondergrondse parkings vallen met werknemers, hoe men moet omgaan met gebouwen met meerdere liften waar de ene een niet-professioneel gebruik en de andere een professioneel gebruik kan hebben of wat met serviceflats.

Art. 14/2. en bijlage I: De Raad ziet niet in waarom enkel maatregelen a) “veiligheidsgordijn of een kooideur” en g) “positieve vergrendeling van de bordesdeuren” in 2013 voor niet-professionele liften moeten uitgevoerd worden en ook niet de andere maatregelen. Bovendien moet op termijn (in het oorspronkelijke ontwerp voorzien op 1 januari 2018 maar in het huidige ontwerp op 1 januari 2023) toch een kooideur voorzien worden voor liften > 0,63 m/s (zie bijlage I.3°). Het is veiligheidstechnisch en economisch veel beter in één keer de maatregelen te voorzien en in het geval van de keuze van een veiligheidsgordijn een kooideur te voorzien dan in twee keer de maatregelen uit te voeren. Modernisatiewerkzaamheden worden

best in zijn geheel uitgevoerd. Bepaalde punten, aangehaald in het verslag van de risicoanalyse, horen gewoon samen (zie zelfde opmerking als in advies van de CVC). De verschillende technische oplossingen moeten minstens eenzelfde veiligheidsniveau waarborgen.

Art. 15.-16.: Er worden geen nieuwe overgangsbepalingen voorzien. De Raad vindt nochtans dat op bepaalde plaatsen van het OKB hieraan behoefte is. De Raad denkt hierbij aan een lift die van “statuut” verandert. De Raad vindt dat de beheerder jaarlijks een verklaring moet hernieuwen rond het statuut van de lift en dat dit deel uitmaakt van het dossier zoals omschreven in art. 7 (zie nieuw puntje bij art. 7, 8°: zie zelfde opmerking als in advies van de CVC). Indien geen jaarlijks hernieuwbare verklaring in het dossier gevonden wordt, wordt de lift geacht geen niet-professionele lift te zijn en aan de strengste keurings- en inspectie-eisen voor professionele liften te moeten voldoen.

Bijlage I, 4° d): De Raad vraagt zich af of enkel afschermen van beweegbare delen de enige maatregel is om het risicoveld af te dekken. In de brochure van 2005 “Risicoanalyse van een lift” opgesteld door de FOD Economie staat immers vermeldt dat *“niet alle bewegende delen van de machinekamer moeten afgeschermd zijn door omkastingen omdat de machinekamer vergrendeld is en enkel bevoegd en verwittigd personeel toegang heeft. Slechts wanneer bewegende delen zich in doorgangen of in zones bevinden waar inspectie en onderhoud moet gebeuren en rechtstreekse hinder veroorzaken voor het onderhoudspersoneel, is het noodzakelijk de nodige afschermingen aan te brengen.”* Daarom acht de Raad het aangewezen ook gelijkwaardige maatregelen te nemen zoals dit uit de risicoanalyse volgt en reeds aanvaard wordt zoals gele signalisatie of noodknoppen voorzien.

Bijlage II:

De werkgeversvertegenwoordigers stellen voor de woorden “en volledigheid” van het dossier te schrappen en enkel “aanwezigheid” over te houden (zie zelfde opmerking als in advies van de CVC). Het is niet de taak van een EDTC om de volledigheid van een dossier na te gaan maar wel om de techniciteit van de lift te controleren. Het dossier ligt in veel gevallen trouwens op een ander adres (bij de beheerder) dan daar waar de lift is opgesteld.

De werknemersvertegenwoordigers vragen het behoud van de woorden “en volledigheid” omdat het dossier essentiële informatie bevat over het veilig, goed gebruik en onderhoud van de lift (gebruikshandleiding, onderhoudsinstructies, registraties van onderhoud, ...). De aanwezigheid en de volledigheid van het dossier wordt om die reden best gecontroleerd door een derde partij. De EDTC is hiervoor de logische keuze.

Alternatief voorstel van de Hoge Raad, opsplitsing van de liften gebaseerd op andere criteria met andere termijnen

In het advies 83 van 25 februari 2005 heeft de Hoge Raad ook reeds een tegenvoorstel voorgesteld. Rekening houdend met actuele inzichten, dat er slechts een beperkt aantal oude liften zijn die grote risico's teweegbrengen, dat voor deze liften de modernisering hoge kosten teweegbrengt, dat ervaringen uit het buitenland deze hogere kosten misschien kunnen temperen, dat voor liften met patrimoniale waarde een aparte afweging dient te gebeuren, daar aanpassingen best in 1 keer gedaan worden, dat de uit te voeren aanpassingswerken door het modernisatiebedrijf ook best in tijd kunnen worden verspreid en dat in een professionele context de modernisatie reeds bijna is gefinaliseerd (en dus een uitstel in de tijd aanvaardbaar is om dan

gelijk te schakelen met de niet-professionele situatie aangewezen is), wordt volgend voorstel uitgewerkt:

- Voor patrimoniale waardevolle liften: apart regime;
- Voor liften in dienst genomen tussen 01/04/84 en 01/04/98: alle veiligheidsmaatregelen voor 1 januari 2014;
- Voor liften in dienst genomen tussen 01/01/58 en 31/03/84: alle veiligheidsmaatregelen voor 1 januari 2016;
- Voor liften in dienst genomen voor 01/01/58: alle veiligheidsmaatregelen voor 1 januari 2018.

Indien deze piste wordt gevolgd, gaat dit best gepaard met brochures of persberichten die het principe van gelijktijdige aanpassingen ondersteunen.

In dit geval is er geen verschil meer tussen de maatregelen in bijlage I, 2° en 3°. Deze vallen dan samen. Het elektrisch veiligheidsgordijn is dan geen optie meer voor liften > 0,63 m/s. Maatregelen in bijlage I, 4° blijven apart vermeld.

III. ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE HOGE RAAD TIJDENS DE VERGAEDERING VAN 22 juni 2012.

De Raad brengt unaniem een negatief advies over het ontwerp uit voor wat betreft het verschil in benadering tussen niet-professionele liften en professionele liften (op de arbeidsplaats). Hiervoor verwijst het ook onder andere naar zijn vroegere adviezen en naar het advies van de Raad van State hierover.

De Hoge Raad brengt unaniem een negatief advies uit voor wat betreft de verlenging van de termijnen. Hiervoor verwijst het ook onder andere naar de vroegere adviezen hierover.

De Hoge Raad formuleert een alternatief voorstel (en beperkt uitstel) indien men oordeelt dat een opsplitsing toch niet noodzakelijk is. Hij steunt zich daarbij op andere criteria en andere termijnen:

- Voor patrimoniale waardevolle liften: apart regime;
- Voor liften in dienst genomen tussen 01/04/84 en 01/04/98: alle veiligheidsmaatregelen voor 1 januari 2014;
- Voor liften in dienst genomen tussen 01/01/58 en 31/03/84: alle veiligheidsmaatregelen voor 1 januari 2016;
- Voor liften in dienst genomen voor 01/01/58: alle veiligheidsmaatregelen voor 1 januari 2018.

IV. BESLISSING

Het advies aan Mevrouw de Minister van Werk bezorgen.